

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om muligheder og udfordringer for en mere konkurrencedygtig europæisk træbearbejdnings- og møbelsektor (initiativudtalelse)

(2012/C 24/04)

Ordfører: **Josef ZBOŘIL**

Medordfører: **Patrizio PESCI**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 20. januar 2011 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

Muligheder og udfordringer for en mere konkurrencedygtig europæisk træbearbejdnings- og møbelsektor

(initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommissionen for Industrielle Ændringer, som vedtog sin udtalelse den 27. september 2011 med Josef ZBOŘIL som ordfører og Patrizio PESCI som medordfører.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 475. plenarforsamling den 26.-27. oktober 2011, mødet den 26. oktober 2011, følgende udtalelse med 120 stemmer for, 1 imod og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Den europæisk træbearbejdnings- og møbelsektor (såvel som papirmasse- og papirindustrien) anvender hovedsageligt træ, som er et fornyeligt naturråstof, og spiller en væsentlig rolle i udviklingen af en grøn økonomi. EØSU har konstateret, at der i dag desværre er nogle væsentlige uoverensstemmelser mellem visse dele af EU's politik og initiativer, som har alvorlige følger for træindustriens konkurrenceevne og lønsomhed.

1.2 Sektoren møder stigende konkurrerende efterspørgsel efter træ fra sektoren for vedvarende energi på grund af subsidier og andre foranstaltninger til fremme af anvendelsen af biomasse (træ er en af de vigtigste brændstoffer til produktion af biomasseenergi). Der er også problemer med investeringer, forskning, uddannelse, tiltrækning af unge arbejdstagere og administrative begrænsninger i forbindelse med offentlige indkøb. Derudover oplever møbelbranchen en dramatisk prisstigning på råmaterialer såsom læder, plastik, naturfibre og olie-derivater.

1.3 EØSU opfordrer EU og medlemsstaterne til at tage seriøst fat på at tilpasse og udvikle nogle lovrammer, der kan styrke konkurrenceevnen og hjælpe med til at give træ- og møbelbranchen og papirmasse- og papirindustrien lettere adgang til dette råstof. EØSU vil gerne minde om, at der er behov for en detaljeret undersøgelse af problemerne med forsyningen af træråmaterialer til træ- og papirindustrien og til sektoren for vedvarende energi (biomasse).

1.3.1 EØSU tilskynder Kommissionen til at samarbejde med træ- og papirindustrien for at finde frem til passende, specifikke foranstaltninger til at løse disse problemer. For at lette samarbejdet foreslår udvalget, at der nedsættes en uformel, neutral,

interinstitutionel ekspertgruppe – som også står i kontakt med relevante interesseparter – om emnet »træ som bæredygtigt råstof«. CCMI er naturligvis interesseret i at deltage i dette organ.

1.4 En europæisk undersøgelse med titlen »EU wood«⁽¹⁾ viser, at træforbruget til energiproduktion ventes at stige fra 346 millioner m³ fast træmasse i 2010 (3,1 EJ) til 573 millioner m³ (5 EJ) i 2020 og kan nå op på 752 millioner m³ i 2030 (6,6 EJ). Disse resultater er baseret på den antagelse, at træs andel af de fornyelige energikilder er faldende: fra 50 % i 2008 til 40 % i 2020. Der forventes et underskud af træ på 200 millioner m³ i 2020 og på 300 millioner m³ i 2030.

1.5 EØSU går ind for at medtage træ som et vigtigt råstof i det europæiske innovationspartnerskab om råstoffer i tråd med anbefalingerne i Kommissionens meddelelse om råstoffer. I denne forbindelse kunne man især undersøge mulighederne for genbrug og genvinding.

1.6 EU's skovrelaterede politikker burde støtte aktiv skovdrift; navnlig foreslår EØSU, at Kommissionen fremmer dyrkning af »energitræ med kort omløbstid«. Man bør også undersøge, om der kan træffes foranstaltninger for at sikre, at træ, som er egnet til industrielt brug, ikke bliver brugt til vedvarende energiproduktion.

⁽¹⁾ Kilde: European study »Real potential for changes in growth and use of EU forests. EUwood«. Side 45, kapitel 3.5 »Future demand for wood energy« (fremtidig efterspørgsel efter træ til energiproduktion): Træforbruget til energiproduktion ventes at stige fra 346 millioner m³ i 2010 (3,1 EJ) til 573 millioner m³ (5 EJ) i 2020 og vil muligvis nå op på 752 millioner m³ i 2030 (6,6 EJ). Disse resultater er baseret på den antagelse, at træs andel af de fornyelige energikilder er faldende: fra 50 % i 2008 til 40 % i 2020.

1.7 EØSU understreger, at der er behov for et aktivt fremstød for grønne bygninger, som bruger miljøvenlige og ressourceeffektive strukturer og processer gennem hele deres levetid. I dette øjemed kunne EØSU sammen med relevante tjenestegrene i Kommissionen med fordel støtte et årligt event – såsom en workshop – for at fremvise eksempler på bæredygtigt byggeri og design.

1.8 EØSU glæder sig over forslaget fra næstformanden i Kommissionen, Antonio Tajani, om at indføre en »konkurrenceevnetest«, før man undertegner handelsmæssige partnerskabsaftaler mellem EU og tredjelande. Udvalget er også enig i, at det er nødvendigt inden iværksættelsen at evaluere, hvilken indvirkning alle andre politikinitiativer (på områder såsom energi, handel, miljø, social sikring og forbrugerbeskyttelse) vil få på industriens konkurrenceevne.

1.9 For at øge produktiviteten og være forrest i konkurrencen har branchen brug for arbejdstagere, som er up-to-date med de nyeste kvalifikationer og teknologier. EØSU bifalder industriens proaktive tilgang til beskyttelsen af arbejdstagerne mod sundhedsskadelige stoffer på arbejdspladsen og hilser det velkomment, at sektoren er engageret i at sikre karriere- og beskæftigelsestryghed, beskytte arbejdstagernes helbred og velfærd, udvikle færdigheder og kompetencer samt skabe balance mellem arbejds- og privatliv.

1.10 Der har hidtil været påfaldende ringe succes med at få forsknings- og innovationsprojekter vedrørende træforarbejdning og møbelproduktion godkendt på EU-plan. For at give den europæiske træ- og møbelindustri større F&U-støtte, må de fremtidige programmer tage særligt hensyn til SMV'ers specifikke vanskeligheder og behov.

1.11 EØSU minder om, hvor vigtigt det er, at industrien og myndighederne på EU- og nationalt plan arbejder tæt sammen om at bekæmpe varemærkeforfalskning. EØSU støtter derfor oprettelsen af et europæisk ikke-teknisk patent og opfordrer til udvikling af et »specifikationsark« for møbelprodukter. Udvikling af teknologier til lettere påvisning af ægthed vil også være en stor hjælp. EØSU opfordrer til, at EU træffer foranstaltninger til at styrke de nationale toldmyndigheders kapacitet, og der afholdes en »europæisk/national dag for bekæmpelse af varemærkeforfalskning«.

2. Træbearbejdnings- og møbelindustrien i Den Europæiske Union⁽²⁾

2.1 Den europæiske træbearbejdnings- og møbelindustri er en vital, bæredygtig, innovativ og miljøkompatibel sektor, som i 2008 havde en omsætning på ca. 221 milliarder euro og beskæftigede 2,4 millioner mennesker i over 365 000 virksomheder, hvoraf de allerfleste er SMV'er. Møbelindustrien tegner sig for næsten halvdelen af denne omsætning, efterfulgt af produktionen af konstruktionselementer (19,3 %), udsavning (13,9 %) og produktion af træplader (9,2 %). Den generelle finansielle og

økonomiske krise har påvirket hele sektoren kraftigt: omsætningen er således faldet med over 20 % mellem 2008 og 2009. Papirmasse- og papirindustrien i Europa udgør den anden del af træindustrien: den har en årlig omsætning på 71 milliarder EUR og producerer 36 millioner ton papirmasse og 89 millioner ton papir.

2.2 Beskæftigelsen i møbelindustrien udgør 51 % af beskæftigelsen i sektoren. Italien har den største beskæftigelse med 363 000 job i sektoren, efterfulgt af Polen, Tyskland, Spanien og Det Forenede Kongerige. I de nye EU-medlemsstater er der et stort antal beskæftigede i sektoren: ud af den samlede beskæftigelse arbejder 34 % i træindustrien. Træ- og møbelsektoren giver ofte beskæftigelse i afsidesliggende egne eller i områder, som er mindre industrialiserede eller udviklede, og yder således et vigtigt bidrag til landdistrikternes økonomi. Papirmasse- og papirindustrien repræsenterer 235 000 direkte job og 1 million indirekte job. 60 % af alle job er placeret i landdistrikterne.

2.3 Da sektoren hovedsageligt anvender træ, som er et fornyeligt råstof, og har et veldokumenteret ry for bæredygtighed, er den også en frontløber i udviklingen af en grøn økonomi, som er et af EU's vigtige mål for fremtiden. Papirmasse- og papirindustrien har også fremragende miljøfordele. For råstoffernes vedkommende bliver halvdelen af de fibre, der går til fremstilling af papir, genvundet. Den anden halvdel er et eksempel på en god udnyttelse af ressourcer: 20-30 % af fibrene stammer fra restprodukter fra andre industrier, 40-60 % stammer fra udtynning i skovbruget og kun 20-30 % stammer fra endelig skovhugst.

2.4 Desværre er der i dag nogle uoverensstemmelser mellem visse dele af EU's politik og initiativer, som har alvorlige følger for industriens konkurrenceevne og lønsomhed. Den europæiske træ- og møbelsektor møder stigende konkurrerende efterspørgsel efter træ fra sektoren for vedvarende energi på grund af subsidier og andre foranstaltninger til fremme af anvendelsen af biomasse (træ er et af de vigtigste brændstoffer til produktion af biomasseenergi). Der er også vanskeligheder, når det gælder investeringer, forskning, uddannelse og tiltrækning af unge arbejdstagere. Administrative begrænsninger i forbindelse med offentlige indkøb lægger yderligere pres på sektoren.

2.5 Sektoren er op imod en stigende konkurrence fra nye vækstøkonomier, der kan producere billigt, og et stigende antal tekniske handelsbarrierer. Derudover har møbelbranchen ikke kun problemer med at få adgang til træ som råstof, men oplever også en dramatisk prisstigning på materialer såsom læder, plastik, naturfibre og oliederivater.

2.6 Hvis EU-institutionerne ikke engagerer sig i at udvikle en lovgivningsramme, der kan styrke konkurrenceevnen, og ikke garanterer en forsyning af råstoffer til træ- og møbelsektoren, vil fremtiden for hele sektoren være usikker.

⁽²⁾ Kilde: European Panel Federation (EPF) Annual Report 2009-2010.

3. Indvirkningen af EU's lovgivning om vedvarende energi på efterspørgslen efter træ

3.1 EØSU er alvorligt bekymret over den indvirkning, som Kommissionens klimaændrings- og energipakke vil få på udviklingen af fornyelige energikilder og på de samlede forsyningsmuligheder for træ, som er industriens råstof. EØSU er skuffet over, at brugen af u hensigtsmæssige støtteordninger til produktion af vedvarende energi, som blev indført for at opfylde klimaforpligtelserne, har gjort det mere rentabelt at brænde træ af direkte i stedet for at anvende det til fremstilling af produkter. Dette har haft en alvorlig indvirkning på forsyningerne af træ til de træforarbejdende virksomheder og disse virksomheders samlede konkurrenceevne og indtjeningsevne.

3.2 EØSU opfordrer Kommissionen til at gennemføre en tilbundsående undersøgelse af problemerne med forsyningen af træråvarer til træ- og papirindustrien og til den vedvarende energisektor (biomasse). EØSU vil gerne tilskynde Kommissionen til at samarbejde med skov/træsektoren for at finde frem til passende, specifikke foranstaltninger til at løse disse problemer. For at lette samarbejdet foreslår udvalget, at der nedsættes en uformel, neutral, interinstitutionel ekspertgruppe – som også står i kontakt med relevante interesseparter – om emnet »træ som bæredygtigt råstof«. CCMI er naturligvis interesseret i at deltage i dette organ.

3.3 EØSU støtter træ- og papirindustriens krav om en afbalanceret tilgang til anvendelsen af træbiomasse til energiproduktion for at undgå markedsforvridninger mht. adgangen til og prisen på træråvarer til fremstillingsindustrien. Det bør også tages med i betragtning, at mange trævirksomheder er blevet tvunget til at nedskære kapaciteten mellem juni 2009 og juni 2011 – ikke af økonomiske eller tekniske grunde, men fordi de mangler råvarer.

3.4 Skønt træbiomasse har langt den største (biomasse) effektæthed (power density) (energistrøm i watt pr. kvadratmeter), skal det bemærkes, at denne effektæthed stadig er meget lav (0,6 W/m²). Eksempelvis vil et træfyret kraftværk med en kapacitet på 1 GW, en energiudnyttelsesfaktor på 70 % og en konversionseffektivitet på 35 % kræve fældning af omkring 330 000 ha kulturskov, hvilket svarer til et landområde på næsten 58 × 58 km⁽³⁾. Opfyldelsen af EU's mål for vedvarende energi med den forventede andel af biomasse vil kræve 340-420 millioner m³ fast træbiomasse.

3.5 Hvad angår fremme af vedvarende energikilder (VEK) og biomasse mener EØSU, at følgende principper er afgørende:

— medlemsstaterne bør i deres VEK-handlingsplaner evaluere, hvor stor mængde træbiomasse i landet eller regionen, der

helt klart er til rådighed for energianvendelse, og den mængde træ, som træindustrien allerede bruger som råstof, før der iværksættes foranstaltninger til fremme af VEK;

- for at genskabe en naturlig balance mellem anvendelsen af træ som råstof og den energimæssige udnyttelse af biomasse, må man undlade at yde støtte til direkte afbrænding af træ;
- der må tages passende metoder i anvendelse for at sikre en optimal grad af genindvinding eller genvinding af træaffald og produktionsrester;
- kaskadeanvendelse bør fremmes (fremstilling af produkter, genbrug, reparation og genvinding, udnyttelse af energindholdet);
- myndighederne på EU- og nationalt plan bør tage skridt til at øge mobiliseringen af træ fra skovbruget og andre kilder⁽⁴⁾, og der bør ydes støtte til skovbrug med kort omløbstid med henblik på produktion af biomasseenergi.

3.6 Ud fra et økonomisk synspunkt skønnes værditilvæksten i trævareindustrien at være 1 044 EUR pr. ton tørt træ og 118 EUR pr. ton træ anvendt som bioenergi. Når det gælder beskæftigelse, skaber trævareindustrien 54 mandetimer pr. ton tørt træ mod kun to mandetimer i bioenergisektoren⁽⁵⁾. Hvad kulstofkredsløbet angår, giver trævareindustrien således langt større gevinst i form af beskæftigelse og værditilvækst end direkte afbrænding af træ.

3.7 Træforarbejdningssektoren har gennem årtier bidraget til bæredygtig anvendelse af energi og naturressourcer gennem sit pionerarbejde inden for produktion af vedvarende energi. Dette er endnu et afgørende bidrag til modvirkning af klimaforandringer.

3.8 Endvidere er der opnået betydelige energibesparelser ved at investere i moderne udstyr og processer, således at hovedparten af den energi, der kræves til industriel træforarbejdning, nu produceres ud fra træbiomasse, som er uegnet til genvinding. Op til 75 % af den energi, der går til fremstilling af træprodukter, stammer således fra træaffald og genanvendt træ. Sektoren er også til stadighed i gang med at forbedre genvindingsprocenten for træ gennem betydelige investeringer i innovative teknologier.

⁽³⁾ Vaclav Smil: Power Density Primer – Understanding the Spatial Dimension of the Unfolding Transformation to Renewable Electricity Generation (Forstå den rumlige dimension af den aktuelle overgang til vedvarende energiproduktion), maj 2010.

⁽⁴⁾ »Mobilisation and efficient use of wood and wood residues for energy generation«. Rapport til Den Stående Skovbrugskomiteé fra ad hoc Arbejdsgruppe II om mobilisering og effektiv udnyttelse af træ og træaffald til energiproduktion.

⁽⁵⁾ Tackle Climate Change: Use Wood. Publikation fra CEI-Bois (Den Europæiske Træindustriorganisation), november 2006.

3.9 Træ er en begrænset ressource, og træindustrien er opsat på at bruge den så effektivt som muligt. I de seneste to tiår har sektoren udviklet logistiske netværk til indsamling og anvendelse af genbrugstræ. EØSU erkender dog, at værdifulde træressourcer i flere medlemsstater ender på lossepladsen i strid med målene i det europæiske deponeringsdirektiv (1999/31/EF). EØSU opfordrer Kommissionen til at sikre, at det europæiske deponeringsdirektiv gennemføres korrekt for at sikre, at træressourcer, som er egnede til industriel anvendelse eller til produktion af vedvarende energi, ikke går til spilde.

4. Træ – et fremragende universalmiddel til energibesparelse i bygninger

4.1 Energieffektivisering er et af hovedelementerne i EU's 2020-strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Energieffektivitet er »et af de mest virkningsfulde midler til at styrke energiforsyningsikkerheden og reducere emissionerne af drivhusgasser og andre forurenende stoffer⁽⁶⁾«.

4.2 Bygninger tegner sig for 40 % af energiforbruget og for 36 % af EU's CO₂-udledninger. Bygningers energimæssige ydeevne er nøglen til opnåelse af EU's klima- og energimål på kort og langt sigt.

4.3 Anvendelse af træ som byggemateriale kan bidrage til at forbedre bygningers energimæssige ydeevne på en omkostnings-effektiv måde; talrige internationale videnskabelige undersøgelser har vist, at udledningerne af drivhusgas fra træbyggeri er lavere end fra stål- og betonbyggeri (henholdsvis 26 % og 31 % lavere). Desuden har det i boligsektoren vist sig, at stål- og betonbyggeri forbruger henholdsvis 17 % og 16 % mere indeholdt energi og afgiver henholdsvis 14 % og 23 % mere luftforurenende stoffer end træhuse. Sektoren kan således bidrage betydeligt til opfyldelsen af målene i EU's 2050-køreplan om reduktion af drivhusgasemissionerne med 80 % inden 2050.

4.4 EØSU understreger behovet for et fremstød for grønne bygninger, som bruger miljøkompatible og ressourceeffektive strukturer og processer gennem hele deres livscyklus: lige fra projektering til opførelse, drift, vedligeholdelse, reovering og nedrivning. Der må tilskyndes til anvendelse af livscyklusvurdering (Life Cycle Assessment – LCA): dette indebærer, at materialer, som bidrager mindst til den globale opvarmning, skal foretrækkes.

4.5 EØSU er skuffet over, at der stadig er lovgivnings- eller holdningsmæssige barrierer, som stiller sig i vejen for større brug af træ og træprodukter i boligbyggeriet i EU. Der bør tages ad hoc-initiativer på nationalt plan for at øge de lokale og regionale myndigheders kendskab til træ som byggemateriale. Endvidere er manglen på passende uddannelse, erhvervsuddannelse og kvalifikationer ikke kun i træindustrien, men også inden for vigtige tilknyttede erhverv (bygningsingeniører, arkitekter osv.) en af de største hindringer for øget brug af træ til byggeri.

⁽⁶⁾ Energieffektivitetsplan 2011 – KOM(2011) 109 endelig.

4.6 Desværre er den positive effekt af anvendelsen af træ til boligformål ikke altid fuldt ud erkendt i de gængse klassificeringsordninger for grønt byggeri. Nogle af disse ordninger har faktisk modvirket anvendelsen af træ. EØSU opfordrer derfor til at gøre brug af almindeligt anerkendte LCA-metoder, som anerkender alle fordele og ulemper ved byggematerialer, herunder kulstoflagring.

4.7 Tilskyndelse til brug af træprodukter er det mest miljøvenlige valg: ved at udnytte træns fulde potentiale (lagring og substitutionseffekt) i byggeri ville Europa kunne reducere udledningerne af CO₂ med 300 millioner ton (mellem 15 og 20 %) (?). EØSU anerkender, at det gennem anvendelse af grønne byggematerialer er muligt at opnå reelle energibesparelser i bygninger.

4.8 Mere generelt, på baggrund af den løbende klimændringsdebat og navnlig drøftelserne om arealudnyttelse, ændret arealudnyttelse og skovbrug (AUÆUS) opfordrer EØSU myndighederne til at:

- anerkende træprodukter som kulstoflagre⁽⁸⁾;
- fremme anvendelsen af materialer, der fungerer som kulstoflagre og har et mindre CO₂-fodaftryk og mindre effekt på andre ressourcer.

5. Global økonomi: udfordringer og muligheder for træforarbejdnings- og møbelindustrien

5.1 I dag giver geografisk afstand ikke længere nogen beskyttelse mod konkurrence.

5.2 Globaliseringen har påvirket træ- og møbelindustrien i Den Europæiske Union på mange områder:

- Importpriset fra lavomkostningslande, især i Asien, ikke kun når det gælder forbrugsvarer såsom møbler eller trægulve (parket og laminat), men også krydsfiner, hvor der allerede er blevet indført antidumpingtold. Priserne på krydsfiner og møbler er under hårdt pres på grund af konkurrencen, især fra Kina.
- Eksporten af heltømmer (bøg, eg, poppel) til Kina, der sendes tilbage til Europa som (halv)forarbejdede produkter. Ifølge kinesiske toldoplysninger udgjorde den samlede import af færdigtømmer 11 millioner m³ i de første fire måneder af 2010, hvilket er 24 % mere end i samme periode i 2009. I 2009 udgjorde værdien af importerede træprodukter i snæver forstand 7 milliarder EUR. I mange år har Kina været EU's største møbelleverandør. Siden 2008 hidrører over 50 % af EU's samlede import fra Kina. EU's møbelimport fra Kina ligger nu 46,9 % over niveauet i 2005, skønt den samlede møbelimport kun er 12,6 % i værdi, hvilket understreger Kinas dominerende position.

⁽⁷⁾ CEI-Bois: www.cei-bois.org.

⁽⁸⁾ Dušan Vácha, TSU Internship, Harvested Wood Products, approaches, methodology, application (Fædledede træprodukter, tilgange, metoder, anvendelse), IPCC/NGGIP/IGES, Kanagawa, Japan, maj 2011.

5.3 EU-institutionerne bør garantere lige konkurrencevilkår med samme handelsregler for både EU's producenter og deres konkurrenter. EØSU glæder sig over forslaget fra Antonio Tajani, næstformand i Kommissionen, om at indføre en »konkurrenceevnetest«, før der undertegnes handelsmæssige partnerskabsaftaler mellem EU og tredjelande. For fremtiden bør handels- og investeringsaftaler mellem EU og tredjelande indgås på grundlag af en konsekvensanalyse, som skal færdiggøres, før forhandlingerne påbegyndes. Udvalget er også enig i, at det er nødvendigt at evaluere, hvilken indvirkning alle andre politikinitiativer (på bl.a. energi-, handels-, miljø-, social- og forbrugerbeskyttelsesområdet) vil få på industriens konkurrenceevne, før de iværksættes.

5.4 Eftersom mange følger af globaliseringen ikke kan bremses eller forhindres, er den europæiske træ- og møbelindustri nødt til at ekspandere inden for nye og innovative markedssegmenter. Sektoren arbejder allerede på at opnå konkurrencefordele såsom:

- en fleksibel produktion, som giver mulighed for at skræddersy produkterne;
- høje kvalitetsstandarder og avanceret teknologi;
- et godt design;
- udvikling af værdier, som ikke er prisbaserede (f.eks. varemærker, købsoplevelse);
- indarbejdning af rådgivning og eftersalgsservice;
- korte leveringstider og små lagerbeholdninger.

5.5 EU's industri er således fokuseret på at forny sig »i det uendelige« på områderne teknologi, funktionalitet og æstetik. Meget innovative og originale nicheprodukter er afgørende for at kunne konkurrere med den kinesiske industri, som nu kan producere alle typer produkter til langt lavere priser end Europa.

6. Arbejdsmarkedsforhold

6.1 Træ- og møbelsektoren er under enormt pres som følge af en lang række ydre stressfaktorer, herunder globalisering af markederne, et opskruet tempo i de teknologiske forandringer og den nylige globale finansielle krise. Det er bydende nødvendigt at finjustere markedsstrategierne for at bevare konkurrenceevnen og forblive en vigtig del af den europæiske økonomi. Især er der noget at tage fat på, når det gælder pensionsordninger, det forhold, at arbejdsstyrken har et uddannelsesniveau under middel, og evnen til at tiltrække og fastholde unge

arbejdstagere og ændre kvalifikationskravene. Den demografiske udvikling af arbejdsstyrken bør nøje overvåges og afhjælpes forebyggende, så sektorens fremtid ikke sættes over styr.

6.2 Tilstedeværelsen af uddannet og kvalificeret arbejdskraft er et afgørende aspekt. De specifikke færdigheder, som kræves gennem hele produktionsforløbet af møbler eller træprodukter, kan blive afgørende for, om selve produktet bliver en succes. Arbejdstagernes uddannelse må ikke kun baseres på traditionelle modeller, men også rettes ind efter nye markedsbehov og den teknologiske udvikling.

6.3 I dag giver den aldrende arbejdsstyrke i de fleste undersektorer i møbelindustrien og dens manglende evne til at tiltrække unge arbejdstagere anledning til særlig bekymring i sektoren. Sektoren har brug for arbejdstagere som er up-to-date med de nyeste kvalifikationer og teknologier.

6.4 Industrien arbejder sammen med sine sektorspecifikke organisationer og fagforeninger⁽⁹⁾ for at hjælpe med til at løse disse problemer ved at fokusere på manglen på faglige kvalifikationer og behovet for at tiltrække unge arbejdstagere. For at befæste sektorens konkurrenceevne er det afgørende, at der er et tilstrækkeligt antal faguddannede arbejdstagere til rådighed til at dække efterspørgslen i sektoren. Erhvervsuddannelsesprogrammerne bør være lydhøre over for arbejdskraftbehovet.

6.5 Industrien har også arbejdet på at beskytte arbejdstagerne mod skadelige stoffer på arbejdspladsen via projekter om bedste praksis inden for sundhed og sikkerhed med støtte fra Kommissionen. »REF-Wood«- og »Less Dust«-projekterne er de bedste eksempler på træindustriens bestræbelser på at skabe et sundt arbejdsmiljø for sine ansatte. Disse initiativer ved de europæiske arbejdsmarkedsparter har haft til formål at forbedre beskæftigelsen gennem bedre arbejdsvilkår og bør føre til en konsekvensvurdering samt til fastlæggelse af yderligere foranstaltninger, så man kan nå de mål, arbejdsmarkedsparterne har sat. Træ- og møbelsektoren anser det for væsentligt at garantere karriereudsigter og tryghed i ansættelsen, bevare arbejdstagernes sundhed og velfærd, udvikle kvalifikationer og kompetencer og gøre det muligt at forlige arbejdsliv og privatliv. EØSU bifalder og støtter eksistensen af socialpakter om arbejdstagernes og arbejdsgivernes rettigheder og pligter på virksomhedsplan.

6.6 Det er vigtigt at understrege, at EU's træ- og møbelindustri har et stort potentiale for udvikling af lokale grønne job i kraft af sine karakteristiske fornyelige råstoffer og lave energiforbrug og det forhold, at fabrikkerne ofte ligger i landdistrikterne.

⁽⁹⁾ Se for eksempel »Pfleiderer AG Social Charta (PASOC)«, som blev undertegnet i Frankfurt am Main, Tyskland, den 30. november 2010: http://www.pasoc.innopas.eu/fileadmin/docs/documents/sozialcharta/EN_IFA-PAG.pdf

7. Forskning & innovation

7.1 For at sikre adgang til EU's F&U-programmer, har den europæiske træforarbejdningssektor oprettet teknologiplatformen for skovindustri sektoren sammen med partnere fra papirmasse- og papirindustrien samt skovejere. Dette har helt klart åbnet muligheder for F&U-aktiviteter på EU-plan, men der har hidtil været påfaldende ringe succes med at få træ- og møbelprojekter godkendt på EU-plan, eftersom kun få SMV'er har de nødvendige ressourcer til at deltage.

7.2 EU's samarbejdsprogrammer såsom ERA-nettene har vist sig bedre at kunne opfylde SMV'ernes behov, og de har også givet virksomheder i sektoren konkrete muligheder.

7.3 For at give træ- og møbelindustrien i Europa mulighed for at nyde godt af større F&U-støtte, må EU's fremtidige F&U-programmer tage særligt hensyn til SMV'ers specifikke behov, så programmerne bliver lettere tilgængelige og afpasses efter virksomheders behov i det daglige.

7.4 EØSU opfordrer derfor Kommissionen og medlemsstaterne til at inddrage disse bemærkninger behørigt i sine overvejelser og tage hensyn til dem i forbindelse med den igangværende offentlige høring om Grønningen »Mod en fælles strategisk ramme for EU-finansiering af forskning og innovation«. Endvidere opfordrer EØSU EU-institutionerne til at finde frem til initiativer, som kan sætte skub i udviklingen af ikke-teknologisk innovation.

7.5 Innovation udvikler sig spontant; det er ikke noget, der kan leveres på kommando. Medlemsstaternes og EU's myndigheder kan dog støtte innovationsprocessen ved at skabe gode rammevilkår, så virksomhederne finder det umagen værd at investere tid og penge i deres fremtid

7.6 EU's råstofpolitik har fokuseret på kritiske materialer og overset andre råstoffer såsom træ eller genbrugspapir. For at udfylde dette åbenbare hul i EU's politik går EØSU ind for at medtage træ som et vigtigt råstof i det europæiske innovationspartnerskab om råstoffer i tråd med anbefalingerne i Kommissionens meddelelse om råstoffer.

8. Intellectuelle ejendomsrettigheder og varemærkefor-falskning

8.1 Beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder må nødvendigvis prioriteres højt for at sikre, at EU fortsat kan konkurrere på det globale marked på trods af den stigende tendens til forfalskning og piratkopiering i mange

sektorer. EØSU understreger behovet for øget samarbejde på området industriel ejendomsret, især gennem oprettelsen af et europæisk ikke-teknisk patent.

8.2 EØSU minder om, hvor vigtigt det er, at industri og forvaltninger (på EU- og nationalt plan) arbejder tæt sammen om at bekæmpe varemærkeforfalskning. Det er afgørende at yde bedre støtte til uddannelse af offentligt ansatte og toldembedsmænd og gøre forbrugere mere bevidste om problemet. Udvikling af teknologier, som gør det lettere at fastslå, om et produkt er ægte eller en forfalskning, vil også være en stor hjælp. EØSU anbefaler, at EU træffer foranstaltninger for at styrke de nationale toldmyndigheders kapacitet til at bekæmpe varemærkeforfalskning

8.3 Det italienske initiativ til en »National Anti-Counterfeiting Day«, som blev afholdt af Confindustria i Rom og flere andre italienske byer sidste år, er et eksempel på god praksis. EØSU opfordrer EU-institutionerne til at organisere en lignende event på EU- og nationalt plan.

8.4 Forfalskede møbelprodukter kan være sundhedsfarlige eller ligefrem livsfarlige. På denne baggrund og for at befæste intellektuelle ejendomsrettigheder og bekæmpe varemærkeforfalskning opfordrer EØSU Kommissionen til at udvikle et »specifikationsark« for møbelprodukter. Et sådant datablad bør udleveres til kunden sammen med produktet for at sikre den nødvendige gennemsigtighed i handelsforbindelserne mellem fabrikanter, forhandlere og kunder. Møbelprodukter, der markedsføres på det europæiske marked, bør som minimum ledsages af følgende oplysninger: produktets retsmæssige betegnelse; fabrikantens eller importørens firmanavn; produktets oprindelse; indholdet af materialer eller stoffer, som kan være farlige for mennesker eller miljøet; information om de anvendte materialer og produktionsmetoder, hvis disse har betydning for produktets kvalitet eller karakteristisk; brugsvejledning.

8.5 Udvalget erkender, at der er et reelt behov for at støtte træ- og møbelsektoren gennem økonomiske reformer for at opmuntre til internationale salg fremstød og sikre fair konkurrence. EU bør også tilskynde vækstøkonomierne til at reformere deres nationale systemer for at afskaffe overflødigt bureaukrati eller korrigere for de lovgivningsmæssige eller administrative skævheder, som måtte findes, ved hjælp af toldafgifter. Lovrammerne kunne også forbedres for at skabe et klart lovgrundlag for europæiske virksomheder, der ønsker at investere i tredjelandes markeder.

Bruxelles, den 26. oktober 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg